

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 94.

— Sibiu, Sambata 22/4 Decembre. —

1880.

Imperatulu Josifu II.

Germaniloru austriaci asia numiti liberali din Austri'a le-a venitu in minte a serba in 30 Nov. 1880 aniversari'a de 100 de ani de candu a succesu Josifu II mamei sale Mariei Teresiei la tronu, dupa ce'i fusese 15 ani corregente. Acea partida a germaniloru, care si-a datu siesi nume de liberala, care inse in realitate este numai pangermanista, are de scopu cu acesta serbare a face numai o demonstratiune germana, de si in directiuni diverse. Intre altele, densii voira se arate cu acésta, cà se inchina umbrei lui Josifu II din cauza, cà elu ar fi avutu de scopu a germanisa monarchi'a intréga, ceea ce nu este adevératu, cà-ci precum a disu insusi imperatulu in unele acte ale sale, densulu a voitu numai se introduca in afacerile publice din monarchi'a intréga, o limba viia in loculu celei mórte latinesci, spre a facilita administratiunea in tóte ramurile ei. Josifu II presupunea, cà ar fi multu mai usioru se invetie functiunii o limba viia decâtu una mórta. Mai de parte germanii se inchina lui Josifu II si din cauza, cà elu a pornitu mai antaiu lupt'a in contra omnipotentiei clerului, precum erá aceea pàna in secolulu trecutulu, si precum nu mai e astadi nicairi, dupace lumea cadiù in celalaltu estremu, de siguru neasemenatu mai periculosu.

Asia isi facu ómenii inca si in secolulu nostru câte unu idolu, carui ii dau form'a care le mai place loru.

Despre imperatulu Josifu II s'au scrisu si publicatu atâtea carti pro si contra, in càtu poti compune din ele o biblioteca respectabila. Noue inca ne este scumpa memori'a lui Josifu II inse cu totul din alte cause si din alte puncte de vedere. Fia opiniunile ómeniloru din punctu de vedere nationale si din celu religiosu ori-care despre Josifu II judecatu din punctu humanitariu si din alu adeveratei libertati omenesci, elu dara a fostu mare.

Pàna la Mari'a Teresi'a sclavi'a (servitus) luata intru intiesulu genuinu alu cuventului, se aflá nu numai in partea cea mai mare a monarchiei Habsburgiloru, ci mai in tóta Europ'a. Imperatés'a se incercase in cei 40 de ani ai domniei sale de câteva ori, nu cà se stérgea dintr'odata sclavi'a, ci numai se'ì usiore die in câteva ferecaturele, se inblandiesca tirani'a senioriloru. Josifu II a mersu mai departe: elu a decretatu si proclamatu migratiunea libera, pentru-cá sclavii se'ì póta schimba unu domnu cu altulu. Prin acésta mesura decisiva s'a infrenatu multu tirani'a, fiindu-cà liber'a migratiune a milióneloru de iobagi a destepatatu rivalitatea domniloru intre sine si a produsu fric'a de a nu'ì perde sate intregi de sclavi, prin stramutare de pre unu dominiu pe celalaltu. In Poloni'a, in unele provincii nemtiesci si in câteva tinuturi unguresci, proprietarii aveau jus primae noctis asupra toturoru mireseloru, câte le placeau loru sau la fetoriiu loru, si in Poloni'a baiatulu sclavului era pusu de tinta pentru fiulu domnului, cà se se deprinda la trasu cu pusca si pistolu. In Ungari'a si Transilvani'a mai multi seniori avusera dreptulu sabiei asupra iobagiloru; ei ii judecau, totu ei ii si executau. Servitiulu sclaviloru nu erá regulatu prin nici o lege, ci singur'a vointia a domniloru erá lege pentru ei. Josifu II a cassatu si infrantu mai multe din acelea specii de tiranii spurcate. Numai in Transilvani'a elu n'a fostu in stare de a sfarma celu puçinu o parte din ferecaturu, pàna dupa revolutiunea horaiana.

Josifu II a sfarmatu inca si alta sclavi'a cumplita, pe cea spirituala. Prin decretulu tolerantiei religiose elu a desrobitu multe milióne de ómeni. Prin dispositiuni severe luate pentru infintiare de scóle, pe unde nu li se audise nici de nume, a datu ocaziune la mii de tineri din popo-

rule tieranu, cà se'ì castige cunoscintie mai inalte. Atátu din Transilvani'a càtu si din Ungari'a imperatulu au alesu pe unu numeru considerabile de tineri romani, destepti si bine preparati, de iau inaintatu la ranguri si demnitati, nu numai pe la dicasteriele civili, ci si in armata, atátu la regimentele de granitia, càtu si la linia. Acelea inaintari au fostu de natura, cà se destepte in natiune consciinti'a de sine intr'o mesura, precum nu se mai intemplase de secolu. Libertatea tipariului decretata de imperatulu Josifu a indemnatu si incuragiatu pe tinerimea de atunci dela Blasiu si pe Radu-Tempeanu dela Sibiu (Brasiovu), cà se se ocupe cu totu adinsulu cu studiulu limbei si cu istori'a nóstra nationala. Odata puse fundamentele in cei 10 ani ai domniei lui Josifu II, odata sementiele sciintieloru aruncate intre romani, erá preste potintia, cà intunecimea ce ar fi mai urmatu, se le estermine cu totul; se amane si se intardie cócerea, propagarea si aplicarea loru, acésta se mai potea, mai multu inse nu; totu ce s'a semenatu sub Josifu, a resaritu si s'a facutu drépta proprietate a natiunei. Scurtu: sub Josifu si prin elu s'au aruncatu cele mai tari fundamente ale emanciparei si libertatiei nóstre nationale.

Nimeni cà Josifu II nu a cunoscutu in secolulu seu asia de bine pe poporulu romanescu. Se dice in istoria, cà elu ar fi venitu de trei ori in Transilvani'a si prin Banatu. Cà imperatulu a amblatu si prin Marmati'a, se scie din casulu lui Grigorie Maioru, pre candu acesta era inchisu la Muncaci. Dara imperatulu Josifu II facuse multe caletorii in dilele mamei sale, incognito, sub nume adoptatu (pseudonimu) de comite Falkenstein; éra candu trecea prin Banatu la bataia contra turciloru, nu'lu cunoscea nimeni dintre ceilalti oficiari. De aici vine, cà despre acestu monarchu au remasu multe anecdote la tóte popórale din imperiu. La noi in Transilvani'a este una din cele mai cunoscute, candu se dice, cà dupace s'a intorsu Josifu din prim'a sa caletoria facuta in acésta tiéra, mama-sa l'a intrebatu, cà ce a vediutu in Transilvani'a; elu 'ia respunsu: „Am vediutu iubita mama, o tiéra fórte frumósa si bogata, in ea unu unguru falosu si tiranu, unu sasu viclénu si egoistu, unu romanu calcatu la pamentu si cadiutu in barbaria.“

Avemu si anecdote istorice, adevérate, chiaru si de aci din Sibiu, unde imperatulu a petrecutu de repetite-ori, candu a desrobitu si comun'a Resinariu si alte comune; dara lenea romanésca nu lasa pe romanu cà se le adune, éra cu documente se aprinde focu si se léga óle cu miere si cu lictariu.

Mai domnescu la popóra si alte traditiuni fabuloase despre Josifu II. Poporulu tieranu nemtiescu nu crede cà Josifu ar fi mortu, ci cà ar fi cadiutu in captivitate la blastemati de turci pagani si domnii mai pagani de càtu turcii, nu voru se dea bani cà se'lu rescumpere. Slavii din Boemi'a si Moravi'a ilu astépta pàna in dio'a de astadi, cà se le mai faca odata dreptate. Rutenii din Galiti'a ilu punu alaturea cu Moise, cà-ci 'iau desrobitu de sub cumplit'a tirani'a a aristocratiei polóne. Romanii din Transilvania pàna in dio'a de astadi tinu una si nestramutata, „cà imperatulu Josifu n'au moritu de mórte firésca, ci cà l'au otravitu domnii de mania, cà-ci a tinutu cu romanii.“ Dara ce se ne prea miramu de aceste credintie ale popóraloru propagate prin generatiuni inainte, candu chiaru in dilele nóstre, dela 1866 incóce merge din gura in gura o alta credintia poporana, despre „unu stranepotu alu imperatului Josifu II pe care domnii l'aru tineau in prinsóre.“

Nepotulu lui Josifu II imperatulu Franciscu a pusu unchiului seu urmatoriulu epitafiu:

Josepho secundo, qui salutem publicam vixit, non diu, sed totus. 1807.

Acésta sententia prea bine alésa, se vede pe statu'a lui Josifu II in Vien'a, si totu omulu scutitu de patim'a urei si de egoismu, o póte subscrie fàra nici-o mustrare de cugetu.

Ungari'a.

— (Dela dieta.) Se dice cà lucrarile dietei unguresci voru mai tinea numai pàna la 10 Dec., apoi se va proroga pàna dupa serbatorile Craciunului in Ianuariu. Intr'aceea budgetulu trece prin desbaterile speciali si se votédia fara mari dificultati. La budgetulu culteloru este de insemnatu, cà sum'a de 310,000 fl. trecuta in preliminaru cà pentru „scopuri bisericesci“, adeca mai respicatu, cà subventiuni fórte modeste inpartite la preotime, astadata s'a votatu la intervenirea ministrului Trefort, fàra a mai scadea din ea câte 5% si respective 15%.

Se apropie alegerile.

La budgetulu ministeriului justitiei s'a incinsu o desbatere in form'a unei torture sufletesci. Doi oratori, anume inse deputatulu Veszter esi cu nesce descoperi, care facu se se urce sangele in capu. S'au adevéritu, cà cei mai multi membrii ai tribunaleloru dela tóte instantiele sunt omeni capabili si laboriosi, cà inse fiindu prea puçini in totu coprinsulu tieriei si processele inmultindu-se neincetatu, administrarea justitiei suferu intardieri atátu de mari, in càtu este periculu cà preste puçinu se faca bancrutta morala, se urmedie juristitiu. La curtile de apellu (instanti'a II numita pe aici tabla reg.) restantiele trecu preste 118 mii. Processe care intra astadi la registru, abia se voru inparti in Augustu 1881 pe la referenti. La curtea suprema in B.-Pest'a toti membrii dela departementele civili au celu puçinu câte 100 éra cei dela resortulu criminalu si câte 300 de restantie. De ar mai fi inca 20 de membrii referenti laboriosi si totusi le-aru trebú vreó doi ani, pentru cà se scape de restantie. Li se dau ajutorie dela tabla, atunci inse remane acésta in restantie si mai triste. Ministrulu Pauler interpellatu de repetite-ori, recunósce totudeauna reulu, adaoge inse, cà elu nu póte face mai multu; scie cà s'ar mai cere se se aplice vreó 40 membrii; dara nu sunt bani. Intr'aceea din tax'a timbrului intra milióne de fl. si pedepsele pentru timbru nelegale sunt in totu coprinsulu tieriei la ordinea dilei; cu tóte acestea bani pentru o justitia buna nu sunt! Apoi se se mai mire cineva, cà in lipsa de justitia buna, exacta, prompta, creditulu tieriei perde neincetatu in ochii popóraloru europene!

Insusi dn. Majlath renunitulu presedente alu curtiei supreme a declaratulu, cà asia nu mai póte merge.

Defraudarile baniloru publici se intempla asia desu, in càtu unele diarie vedu necesitatea ale deschide o rubrica separata. Mai de curendu unulu Kátay Imre fostu perceptoru si la Gr. Károlyi, a defraudatu 65 mii fl. si este prinsu. La Kanizsa unu judecatoriu Zs. a mancatu 2000 fl. bani depositati. Unulu Korzselitz a falsificatu mai multe cambii (politie) si l'au prinsu tocma la Neapole. Pe doi redactori dela diariulu satiricu „Bombe“ anume Al. Saphir si Jos. Braun ii bagara in temnitia, pentru cà au insielatu prin amenintiari mai multe sute de florini totu dela evrei de ai loru.

— (Despre conflictele dintre magiarii civili si oficiarii armatei de linia) diariulu oficiosu „Politische Correspondenz“ si apoi si alaturea cu elu ministeriulu „Fremdenblatt“, ambele din Vien'a, aducu informatiuni memorabili, din care cunóschemu, cà in cele din urma ne mai potendu suferi nici comand'a suprema atâtea insulte si infamii câte se publica neincetatu in dia-

riale magiare in contra armatei și mai alesu asupra corpului oficialilor, a reclamatu la ministeriulu ungurescu cerendu infrenarea și pedepsirea atătoru blastematii. Se dica că ministeriulu ungurescu ar fi decisu a trage in judecata pe mai multi redactori și auctori ai infamiilor; dara se presupune, că curtile cu jurati din Ungari'a voru acquita pe toti inculpatii; totusi processele acelea criminali voru avea acelu bunu rezultat, că prin ele voru ajunge la cunoscenti'a Europei o multime de lucruri spurcate și criminali din Ungari'a. Asia credu susu citatele diarie.

Romani'a.

— Bucuresci. Cuventulu de tron, pe cătu este elu tinutu cu mai mare demnitate, pe atātu a intiepatu mai multu, aci acasa pe adversarii cei mai inversiunati ai ministeriului actuale, in afara pe toti aceia cari voiescu, că dupa ce rezultatele anului 1877 nu s'au potutu face nefacute, inca independenti'a tieriei se remana o fictiune.

Elementelor interne de opoziție li s'a datu in anulu acesta nutrementu foarte bogatu prin ceea ce numescu in alte tieri conscripțiunea și taxarea proprietatilor, era aici ii dicu recensementulu inopositelor, spre a se scii mai exactu de cătu până acum, care căta contribuție are se platésca la statu, anume dupa proprietatile immobili, in tota tier'a, la sate și orasie. S'au intemplat și mai înainte conscripțiuni de acestea, acelea inse au semnatu de minune cu cele ce se facu in Ungari'a dela 1867 încóce, unde proprietarii de mosii și de case, mai alesu daca au fostu magiari, s'au taxatu foarte usioru și cele mai mari greutati ale tieriei au fostu aruncate pe poporatiunea rurala nemagiara și pe multele cetati și orasie locuite de germani, slavi, evrei; apoi inse chiaru și inopositele cu care erau taxati proprietarii, nu se incassau cu anii intregi, nu se scoteau executiuni asupra lor, ci se dau in adinsu uitarei, până candu se implinescu cinci ani, dupa care terminu datori'a cătra statu espira. Din acestu modu de administratiune finantiala au rezultat apoi enormele restanție de inoposite, până la căte 40 milioane florini v. a. In Romani'a erau crutiati și maguliti proprietarii mari, class'a arendasilor, care este mai numerosa de cătu in ori-care alta tiera de pe continentulu Europei, și toti proprietarii de case dela orasiele mari, căti erau de partid'a guvernului. Multi din acelea classe de cetatieni se laudau in gur'a mare, cu miculu inopositu ce plateau și altora nici că le mergea nimeni la usia, că se le ciera ceva pentru statu. De aici apoi se esplica in parte mare desordinea infricosiata ce se incubase in finantiele tieriei. Foncier'a (darea de pamentu și de case) a fostu in Romani'a incepéndu dela Cusa-voda numai 4% din venitul curatu, nu 20 nici 24% că in tierile imperiului austro-ungurescu și numai tardiu s'au mai adaosu 2%. Acelea abusuri, acea nedreptate scandalósa au trebuit se dea fructe foarte amare: deficite până la 30 milioane de franci. Mai pe urma s'a inspaimentatu și guvernulu Catargiu de urmarile funeste și a datu ordinulu din 5 Martiu 1876 citatu de „Romanulu“ din 19 Nov. (1 Dec.) In acelu documentu memorabile ministeriulu Catargiu recunósce pe fația, că: „Evalvatiunile actuale fonciare sunt cu totulu minime fația cu veniturile ce realisédia proprietarii séu cu pretiurile ce primescu dela arendasi și chiriiasi, dupa contracte lucrátore. Pe scurtu, ceremu se sporiti la indoitu venitul fonciaru actualu.“ etc.

Asemenea porunci a datu ministrulu de finantie din guvernulu conservativu, a recunoscutu prin urmare, că proprietarii și arendasii platescu la statu „minimum.“ Atunci a fostu prea tardiu; ministeriulu Catargiu a caditu din caus'a abuserilor de natur'a acestora. Ministrulu Brateanu se încerca se faca repartitiune drépta la inoposite. De va reusi, ilu voru blestamá toti căti au platitu până acum foarte puçinu séu mai nimicu la tesaurulu statului, si'lu voru binecuvéntá milioanele; de nu va reusi, va urmá o catastrofa de cele ce se astépta in Ungari'a, comunismulu și nihilismulu va castigá terenu.

— Despre cassarea rubleloru russesci pentru care s'au facutu atâtea vorba de 2 ani încóce, ordonanti'a ministeriala suna:

„In siedinti'a sa de astadi, 15 Nov. 1880, consiliulu ministriloru, luandu in consideratie referatul d-lui ministru alu finantielor, cu Nr. 36,970, prin care s'a cerutu că pe de o parte se constatam că in adeveru a intratu in cass'a tesaurului sum'a de 5,000,000 lei, in moneta nationala de 5 lei,

era pe de alt'a se decidemu timpulu de candu monetele de argintu, diferite de a le uniunii monetare latine, nu voru mai avea cursu legalu in Romani'a; avendu in vedere art. 4 din legea dela 28 Martie 1879, pentru autorisarea bateriei monetei nationale de argintu, in bucati de 5 lei, prin care se prescrie: „Candu se va constatá, prin inchiaiere de processu verbalu alu consiliului ministriloru, că a intratu in cass'a tesaurului sum'a de 5,000,000 lei in noua moneta, guvernulu va decide timpulu in care va demonetisá monetele de argintu, diferite de acelea ale uniunii monetare latine; avendu in vedere processulu verbalu inchiaiatu de noi astadi, prin care se constatá că in adeveru s'a versatu de monetari'a statului, la cass'a tesaurului, sum'a de preste 5,000,000 lei, in moneta nationala de 5 lei, decide:

Din dio'a de 27 Nov. rublele de argintu russesci și sub-divisiunile lor nu voru mai avea cursu legalu in Romani'a. Dela acésta data și până la 31 Decembre viitoriu inclusivu, ele se voru primi la cassele statului pentru demonetisare pe cursurile urmatóre: Rubl'a à 3 lei 50 bani, $\frac{3}{4}$ rubla à 2 lei 62 bani, $\frac{1}{2}$ rubla à 1 leu 75 bani, $\frac{1}{4}$ rubla à 87 bani. Dispositiunile acestui jurnal se voru aduce la indeplinire de d. ministru alu finantielor, dupa ce va obtine și inalt'a aprobare a Mariei Sale Regale.“

Ministrii: J. C. Bratianu, B. Boerescu, A. Teriachiu, generalu Slaniceanu, colonelu Dabija, B. Conta, D. Gianu.

— Adunarea deputatiloru. Astadi s'a procedatu la alegerea biuroului. Presenti 80 deputati. D. C. A. Rosetti a fostu alesu presiedinte cu 61 voturi; era vice-presiedinti d-nii Chitiu, Lecca cu căte 61 voturi, Agarici 54 și Aurelianu 48 voturi.

— (Societatea romanésca sub raportulu religiosu.

(Continuare din Nr. 93.)

Se dice in Bucuresci, că auctorulu celor 19 epistole critice publicate in diariulu „Press'a“ ar fi unulu din professorii cei mai vechi de drepturi dela universitate, și colegu de catedra alu d-lui Vas. Boerescu. Fia auctorulu ori-si cine: in fația sinodului adunatu, alaturea cu atâtea proiecte de reforme prevediute in cuventulu de tron din 15/27 Novembre a. c. este necessariu că se vedemu cu totii, cum isi cunosc vecinii nostrii starea lor religiósá. Ce mai scii, póte că avemu și noi trebuintia se invetiama multe dela densii, mai virtosu in ceea ce concerne trist'a și prea umilitóri'a dependentia a religiunei dela omnipotenti'a statului. Si érasu ce se mai dicemu, dóra voru mai invetiá și calugarii, și clerulu de miru, intieptiune mai multa de cătu avusera ei atunci, candu au suferitu cu nespusa usioratate, că se'i incalcece egumenii, archimandritii și archiereii greci și bulgari, veniti de preste Dunare, dela Constantinopole și din insule, nu numai pe la monastirile inchinate, ci și pe la cele pamentene, patriotice, neinchinate. Dara biserica nu cauta la nationalitate?

Bine; numai cătu acei calugari straini cautau foarte exactu la pungile lor și la inavutirea familiei lor; că-ci că se tacemu de nepotimea numerosa, de ambele sexe, venita pe urm'a lor, s'au aflatu chiaru in dilele lui Cusa-voda, cu ocașiunea secularisarei din 1864 cătiva egumeni insurati, cu neveste și cu căte 3—4 prunci. Se dicea inse, că aceia n'au fostu calugari, ci negutiatori greci scapatati in averile lor, cari au castigatu dela Locurile sante privilegiulu esceptionalu de a traí din venitul unoru monastiri. Dara unde era pe atunci clerulu, că se nu védia si se nu audia nimicu? Si unde era clerulu intregu, pe candu se intemplau neauditele misieli describe pe largu de cătra dn. Const. Aricescu fostu directoru alu arhivelor statului in cartea „Sora Agapia?“

Acestea premisse, trecemu érasu la critic'a din „Pressa.“

„Permiteti'mi a me ocupá in scrisórea mea de astadi cu doue cause, care au produsu starea de planu a societatiei nóstre sub raportulu religiosu.

Sciti, domnule redactoru, că religiunea este totu asia de vechia că si omulu pe acestu pamentu, si că istori'a ne spune, că simtiementulu religiosu a existatu in tóte timpurile și la tóte popórale din lume intr'unu gradu mai multu séu mai puçinu desvoltatu, manifestandu-se in moduri diferite, dupa starea civilizatiunei fia-carei natieni.

Preotii séu ministrii cultului au existatu asemenea inca din timpurile cele mai antice și au exercitatu in

sinulu societatiloru o influentia mai mare séu mai mica, potrivit cu starea moralurilor, tradițiilor și progressulu intelectualu și moralu alu membriloru acelor societati.

In unele tieri clerulu, mai alesu in vechime și in secolii de mijlocu, s'a bucuratu de o insemnata inriurare asupra institutiuniloru statului, ba chiaru a dominatu căte odata poterea laica; in alte tieri, și mai cu deosebire in timpurile moderne, ministrii lui Domnedieu pe pamentu au cautatu se conserve celu puçinu independenti'a bisericii in fația statului; in fine la căteva poróra poterea eclesiastica fu absorbita și dominata de cea laica.

La noi biserica și statulu au fostu totudeauna in cea mai strinsa legatura, s'au confundatu mai de totu inpreuna: in fația inamicilor puternici, cari amenintiau independenti'a tieriei, biserica luptá barbatesce alaturi cu statulu pentru aperarea némului romanescu, exercitá firesce o mare influentia in tiera și se bucurá de insemnate prerogative. Tineti minte, domnule redactoru, cele ce am aretatu intr'una din scrisorile mele trecute asupra acestui punctu: portarea curagiósá, nobila și patriotica a mitropolitiloru și episcopiloru in timpurile cele grele pentru tiera, și poterea insemnata ce aveau in ordinea politica. Inaltulu cleru era atunci independentu și cu mare autoritate morala, fiindu-cá membrii lui erau adeveratii pastori ai turmei.

In timpulu regulamentulu organicu, clerulu perdú o mare parte din acea potere, fiindu-cá prelatii se alegeau de obstésca adunare ordinará, in care elementulu boerescu era predominantu. Cu tóte astea, multi reprezentanti inalti ai bisericii conservara o influentia legitima pe cătu timpu posedara nenumeratele mosii, pe care pietatea stramosiloru nostri le daruiua bisericii pentru ridicarea cultului și fundarea institutiuniloru de binefaceri. Candu legea infintiá cass'a centrala, insarcinata cu stringerea venituriloru monastiriloru neinchinate, in cetá până la unu punctu óre-care și poterea clerului romanu, carea deveni lefegiu, că toti ceilalti functionari din tiera. Dicemu până la unu punctu óre-care, fiindu cá membrii inaltulu cleru totu mai aveau venitul unei mosii numita vatr'a monastirei, și se bucurau de inamovibilitate.

Din nefericire, sistem'a alegerii mitropolitiloru și episcopiloru de cătra obstésca adunare a tieriei lasá unu campu intinsu coruptiunei electorale: boierii in genere alegeau de capi ai bisericii nu pe cei mai demni, mai invetiati și mai morali membri ai clerului, ci pe aceia cari se bucurau de protectiuni inalte din intru séu din afara, ori pe cei ce le dau mai multi bani. Astfelu s'au veditu in timpulu dinaintea regulamentulu numiti de Domnitoriu mitropolitulu Grigorie și episcopii Ilarionu și Chesarie, celu dintai insemnatu prin cunoscenti'a limbiloru classice și traducerea autoriloru bisericesci, celu de alu doilea, prin spiritulu seu sarcasticu și prin cultur'a sa intinsa și variata in limb'a elena și in căteva limbi moderne, celu de alu treilea, printr'o viétia calugarésca foarte austera, printr'o mare independentia de caracteru și printr'o pietate admirabila care'lu facú se cladésca la Buzeu, afara de o biserica frumósá, unu maretu palatu episcopalu și unu bunu seminaru, era in deosebire parti ale eparchiei sale, mai multe locasiuri sfinte pentru glorificarea lui Dumnedieu!

Este adeveratu, domnule redactoru, că Domnitoriu care numea nisce asemenea venerabili prelati, se chiamá Grigorie Voda Ghica, omu simplu, dar cu fric'a lui Dumnedieu și cu duru de tiera. De multe-ori locuitorii din partea podului Mogosióiei, unde era palatul, ilu vedeau strabatendu strad'a că se intre la biserica Sarindaru. Acolo, in vremi de mare cumpana, cum se dicea odata, piosulu principe cădea cu rogatiuni la icon'a Maicei Domnului, că se'lu ajute si se'lu inspire a luá dispositiuni folosítore pentru binele și marirea tierii.

Sub regulamentu, obstésca adunare alese de capi ai bisericii, că se citediu numai căteva exemple, pe nisce ómeni cá Nifonu mitropolitulu, Filoteiu episcopulu de Buzeu, cunoscuti pentru avariti'a și abuserile ce faceau. Atātu e de adeveratu, domnule redactoru, că sistem'a parlamentara nu dá totudeauna bune rezultate, și că prea bine a disu d-n'a de Stael imperatului Alexandru I alu Russiei: „Sire, caracterulu Majestatiei Sale face cătu o Constitutiune!“

Dar acum vine intrebarea: ce a facutu statulu in urm'a infintiarei cassei centrale, și mai alesu in urm'a secularisarei averiloru monastiresci? Consacratá pentru biserica aceeași sollicitudine și veghieri, că pentru celelalte parti ale organismulu socialu? Nu, nici de cum. Creatu-s'a vreo institutiune, luatu-s'a celu puçinu vreo mesura nimerita, că se se radice mai alesu clerulu de josu din starea de umilire ce inspira mila, daca nu dispretiu? Nu. Din milioanele ce si-a însusitu statulu, luandu averile monastiresci, destinatu-s'a o suma óre-care, daca nu pentru construirea de cladiri noue sfinte, celu puçinu pentru repararea, in frumsetiarea și tinerea in buna stare a celoru vechi? Ce felu de catedrala are capital'a Romaniiei? O mica biserica ordinará, fara stilu caracteristicu, și pe din launtru avendu paretii manjiti, era nu zugraviti, și plini de unu fum negru și murdaru!“

(Urmédia din alta epistola.)

Serbi'a.

Caletoriile diplomatice, că și cele de caracteru privatu intreprinse de cătra principele domnitoriu Milan Obrenovicu IV și de cătra unii din ministrii sei, nu'i folosira nimicu la scopulu ce avusera de a scapá de napastea in care a datu si Serbi'a, anume cu Austro-Ungari'a in urm'a tractatulu de Berlin dela 1878. In acelu tractatu se practicara căteva clausule, care acuma se esplica asia, că staturile balcanice au se cada in sfera influentiei austro-unguresci (österreichisch-ungarische

Machtsphäre), că ele au se închiaie tractate comerciale cu Austro-Ungari'a în folosul acesteia, că sunt datorie se traga linii de cali ferate pe unde va voi această monarchia, că asia numitele Porti-de-feru are se le sparga din albi'a Dunarei totu Austro-Ungari'a cu puterile sale, că în fine pe minunatul canalu europénu numitu Dunarea (Danubius) comand'a se fia totu în manile monarchiei austro-unguresci, cu alte cuvinte mai romanesci: tractatulu de Berlin si în trezulu principele Bismark în lini'a prima, voira se prepare Austro-Ungariei domnia suverana în Orientu, asia, că pre candu imperiulu otomanu va fi disparutu din Europ'a si pre candu natiunea germana va afla momentul venit, că se'si întregésca imperiulu seu cu provinciile austriace germane si germanisate până în marea adriatică, pe atunci domnitorii din Budapest'a se si póta pune mână pe totu vastulu teritoriu cunoscutu până în a. 1878 sub nume de Turci'a européna, din Dunare preste Balcani, până în Marea egeică. Acestu planu inse este popóraloru slave meridionali atât de bine cunoscutu, în cătu ele se ocupa dio'a nóptea de elu, si diariile lor nu încéta a tinea deschisi ochii poporului, a nutri în totu modulu iubirea de patria si a destepta consciinti'a natională, éra barbatii lor de statu se oppunu din respoteri la tóte pretensiunile venite din afara, în care credu ei că este ascunsu vreunu planu de subjugare în viitoriu, sau de saracirea tieriei, precum ar fi de exemplu unu tractatu comercialu, sau o reuniune de vama, din care Austro-Ungari'a se traga tóte folósele, éra staturile mici se fia stórse si saracite.

Nimeni nu cunoscea lucrurile acestea atât de bine cá ministrulu Ristici, de aceea elu se si oppuse din respoteri la tóte pretensiunile câte credea elu că sunt spre stricaciunea tieriei sale. Pe elu si pe ceilalti serbi nimicu nu 'ia revoltatu în timpulu din urma mai multu, de cătu pretensiunea, cá Serbi'a se se oblige a recunósce tractatele anterióre, închiaiete odinóira între Sultanulu imperiului otomanu si între imperatulu Austriei, în puterea carora vam'a de esportu ce plateau austriacii dela tóte marfile lor trecute în tierile turcesci, éra dupa înpregiurari, una cu alt'a numai de 3 de 5 si celu multu de 7% din valóre. Preste această, turcii pe terenulu national-economicu si anume în afaceri de vami érau pre cătu de prosti, pre atâta si coruptibili, în cătu tesaurulu imperiului otomanu raru se cunoscea cu ceva folosu din venitul vamilor, carele se stracurá pintre degete, încependu dela cavasulu si vamesiulu celu mai sdramtiosu, până la pasialii din Belgradu si Vidinu.

Serbii nu voru se scie nici de prostiile nici de misiile turcesci. Statu ajunsu suveranu, elu e decisu a închieié alte tractate mai convenabili, sau a nu închiaié nici-unulu. Resistenti'a ministeriului Ristici trase dupa sine caderea lui. Noulu ministeriu dissolví scupcin'a (dieta, camer'a) si ordiná alte alegeri noue; inse chiaru diariile din Vien'a, care au lucratu din respoteri la retragerea ministeriului Ristici, se indoiescu de rezultatele pe care le asteptau ele dela o alta camera serbésca. Din alte sciri aflamu, cá Serbimea este fôrte iritata.

Triumfu ??

(Urmare.)

Acusatulu parochu Joachim Munteanu: Eu nu sum preparatu a respunde conformu înpregiurarilor; si eu sum omu de omenia; înpregiurarile ba chiaru acusatulu m'au înpinsu în această incurcatura; acusatulu cu cuventarea funebrala n'a avutu altu scopu, de cătu se me înegrésca înainte poporului; dica martorii ce voru voi, pentru-că eu de mi-ar fi permis, asi potea dovedi cá martorii mai toti datoiescu sume însemnate în fondulu bisericeii si asia ei nu potu fassioná în contra lui Hannia si pentru mine. Imi pare reu cá la acestu locu nu este iertatu a spune si a dovedi adevérule.

Presidintele: (întrerupendu) admoniedi pe vorbitoriu pentru această asertiune, cá aici n'ar fi iertatu a se spune adevérule, si'lu recerca cá se se tina de obiectu.

Parochulu Munteanu: Eu asi potea dovedi, cá ce s'a scriu în „Telegr. rom.“ este adevérule. Nu s'a disu cá fondulu bisericescu ar fi administratu reu, séu în favorulu ppresbiterului Hannia, ei s'a disu cá nu s'a datu socotéla cërta, solida, speciala; preste 10,000 fl. érau înprumutati la persóne, fãra nici o garantia, interesele érau restante până si de 6 ani, eu am asiguratú dejá preste jumetate din acele sume. La celelalte va binevoi a reflectá aperiatoriulu meu.

În sfersitu eu trebuie se marturisescu, cá sum unu preotu tineru, fãra de experientia, eu n'am potutu prevedea urmarile întreprinderii mele si pentru aceea apeldiu si înploru bunavointi'a d-vóstra d-loru jurati.

Presidintele: Sînti'a Ta estí invinovatitu a fi scriu amintitii doi articoli, asia este?

Parochu Munteanu: Da!

Redactorulu N. Cristea: Eu sum dejá de 16 ani redactoru alu jurnalului „Telegr. rom.“ sub înpregiu-

rari grele si în timpuri fôrte sgduite, dar până acum, inca nici unu procuroru de statu nu a avutu ansa a me citá la acestu locu, această a fostu rezervata unui colegu alu meu. Daca sciamu cá afacerea această va veni înainte tribunalului de pressa, asi fi crutiatu pe autorulu si întregá respunderea o a-si fi primitu asupra'mi; curagiulu nu mi-a lipsitu si nu'mi lipsesce, despre această este convinsu si acusatulu. Regretu fôrte multu, cá afacerea această nu s'a resolutu înainte forului bisericescu competentu. La celelalte va binevoi a reflectá aperiatoriulu meu.

Arz de Straussenburg: Înainte barierei tribunalului stau doi domni, cari chiaru prin vestmentulu ce cu onóre l'au portatu si'lu póta, sunt asigurati de consideratiunea publica; si problem'a mea este a probá, cá acesti domni si-au permis faptele o vetamare de lege si o grea vetamare de onóre, a unui membru alu aceleiasi corporatiuni, la carea numera si ei si a carui onóre este onórea lor. În adevéru, o problema neplacuta, carea nu coresponde nici aplecarilor mele; si daca eu totusi bucurosu m'am supusu la resolvarea ei, indemnulu pentru mine a fostu, cá cea mai principala datorintia a unui jurisconsultu este, cá cea mai buna parte a puterilor lui se o întrepuna, cá se se satisfac legei acolo, unde legea s'a vetamatu.

Si — de si pentru mine este asia de chiaru si convingerea mea este asia de firma, cá în casulu de fãcia ni stá înainte o grea vetamare de dreptu si de lege, de órece s'a vetamatu onórea unui preotu de positiune superióra, si a unui barbatu de védia publica; eu totusi asi fi trebuitu se traganesu cu primirea aceste probleme, daca a'si fi potutu si mi-ar fi fostu permis a cugetá, cá verdictulu d-vóstre d-loru jurati, ar aterná dela puterea vorbirei mele. Dar nu numai capacitatea imi lipsesce, cí nici intentiunea nu o amu de a ve persuadá, din contra eu asteptu cu tóta increderea o judecata drépta numai dela o — dupa potintia — credintósa esaminare propria a casului din cestiune din partea d-vóstra.

Deci obligamentulu meu se restringe la aceea, cá dupa potintia simplu se ve espunu aceea, despre ce d-vóstra sunteti chiamati a judecá.

Mai înainte iertati'mi unele observari generale. Acus'a este îndreptata contra delictului, asupra securitatii de onóre.

Nu voiescu a me ratací în definitiuni inventióse despre conceptulu cuventului „onóre.“ Nimenea nu se afla între d-vóstra, carele onórea se nu o pretiiésca cá bunulu nostru celu mai înaltu, care bunu fia-carui omu trebuie se'fi fia de o potriava scumpu, liberu si neaternatu dela positiunea exterióra, despre care inse esista totusi fôrte deosebite închipiuri. Noi vorbimu séu audimu vorbindu-se despre onórea femeiei, despre onórea soldatului, cetatiénului, a cavalierului s. a. Totu nuanctie deosebite ale unuia si aceluiai conceptu. Si acestoru deosebiri, coresponde si simtiulu vetamarei de onóre, care în deosebite clase a le societatiei este fôrte deosebitu. Aceea, ce în unu locu séu între ómeni de un'a si aceeasi positiune póte se privesce de o gluma de risu, totu aceea între alte înpregiurari, între ómeni de alta positiune, se póte privi si simti cá o grea vetamare de onóre.

Si dupacum simtiulu vetamarei de onóre este asia de variu, asia sunt fôrte varie si mijlócele espierei vetamarei de onóre.

Nu fãra temeiu legea penale germana tractédia vetamarea de onóre si calumni'a în legatura cu duelulu, de órece acesta nu este altu-ceva, de cătu unu mijlocu de a repará onórea vetamata. Pentru aceea aflamu duelulu mai multu în acelea corporatiuni, la cari simtiulu vetamarei de onóre este celu mai delicatu.

Dar este o classa de ómeni, careia mijloculu acesta nu'í este iertatu, carea inse nu numai insasi posede celu mai finu simtiu de onóre, dar dela carea si noi ceialalti pretindemu — si suntemu în dreptu a pretinde — o viétia nepatata. Si această este statulu preotiescu. Dela acesta pretindemu, cá nu numai se predice, dar se si esercitedie virtutea, se premérgea poporului cu esemplu luminatoriu, totudeauna scutul onórei sale se'lu conserve nematiculatu.

La acestu statu apartiene acusatulu, unulu dintre cei mai distinsi membrii ai acelu statulu. Elu ocupa nu numai în ierarchia o positiune superióra, dar este totuodată invetiatoriu alu tinerimei, si scutul onórei lui, pe care elu în unu siru lungu de ani l'a sciutu conservá totudeauna curatu, fu aruncatu cu tina din partea unui conmembru alu acelu statulu, si această nu în vreo convorbire confidentiala, între singuratici, carora li s'ar fi potutu chiarifica starea cea adevérata a lucrului, nu! cí publice, în unu jurnal, care are lectorii sei tocmai în acele cercuri, în cari persón'a atacatului mai multu este cunoscuta si considerata; mai multu, în unu jurnal, care apare în tipografi'a archidiecezana, se redige de unu asessoru consistorialu, si care de multi este privitu cá organu oficiosu.

Tóte aceste înpregiurari pretindu o considerare afunda, daca este cá asupra acusei se se judece dreptu. Acus'a se radima pe §-lu 488 cod. pen. austriacu. Acestu paragrafu e de coprinsulu urmatoriu:

(Vorbitorulu cetesce §-lu.)

Dupa această precisare a obiectului, vine a se tractá despre doue întrebări.

1. Cuprindu în sine articuli incriminati fapte scornite si schimonosite? si

2. Acusatulu fost'a invinovatitu cu anume fapte neoneste, séu cu atari fapte immoral, cari aru fi cualificate de a'lu espune dispretiului publicu, séu alu dejosi în opiniunea publica?

Referitoriu la §. inse s'a schimbatu esentialu prin ordinulu ministerialu din 14 Maiu 1871 Nr. 1498 §. 7. de órece constatarea adevérului, asertiunilor deonestatóre, carea mai înainte éra permisa în casulu precum este celu de fãcia, nu mai este iertatu a se face.

Deci dupa ce a hotartu si maritul tribunalulu, cumcá aici probarea adevérului este eschisa, nu se póte cer-

cetá în cătu asertiunile din articuli sunt adevérule, schimonosite séu scornite. Cu tóte aceste acusatulu nu s'a feritu din calea acesteii întrebări. Prin martorii ascultati, elu a doveditu dejá în modu neresturnaveru, cá locurile desemnate în acusa tóte si preste totu sunt schimonosite si scornite.

Schimonosita este istorisirea eschiderei parochului Munteanu dela inmormentare, de órece avea istorisire intentionédia a eschitá în cetitoriu credinti'a, cá acusatulu d. Hannia l'a eschisu, până candu de oparte dupa prescriesele bisericeii gr. or. nu parochulu localu, cí ppresbiterulu respectivu este chiamatu la functiunea inmormentarei unui parochu; éra de alta parte eschiderea parochului Munteanu dela ceremoni'a inmormentarei, dupa chiaru fassiuinea jurata a martoriloru Joanu Rebege si George Popa, a urmatu la dorinti'a repausatului din partea familiei acestuia, asia în cătu d. Hannia n'a contribuitu din parte'si nimicu la aceea.

Schimonositu si diformatu este întregu estrasulu din cuventarea funebrala, anumitu loculu despre „mai bogatu inzestratu.“

Din contestulu vorbirei, care martorii l'au constatat în celu mai adevératu modu, se vede chiaru, cá vorbitorulu a provocatu pe ascultorii se recunósca meritele repausatului parochu, si cultur'a spirituala mai inferióra a barbatului betranu, dar demnu pastoriu sufletescu, se o judece cu crutiare.

Vorbitorulu n'a cuventatu despre superióra cultura spirituala a parochului Munteanu — de órece la această nu éra nici o ansa — cí a amintitu cu crutiare, cá de si Manta a fostu mai puçinu studiatu, acum în generatiunea presenta, pentru aceea nimenea se nu'lu desconsidere.

Nu schimonosite, cí de adreptulu scornite sunt cuvintele: „se nu scormonésca, se nu strice ceea ce altii au facutu,“ dupa confirmarea tuturor martoriloru, cuvintele aceste de feliu nu s'au vorbitu.

Schimonositu este loculu, unde — pretensive — se vorbesce despre „straini.“ Aici cu deosebire lipsescu cuvintele „mai aveti unu preotu, unu bunu preotu,“ cari cuvinte chiaru si respicatu le-au confirmatu în decursulu pertractarei martorii: Comanu Baca, Stefanu Oprisiu, Joanu Rebege, George Popa si Jacobu Hansu, si tocmai cuvintele aceste documentédia, cá vorbitorulu n'a avutu intentiunea se atace pe d. Munteanu.

Coprinsulu realu si scopulu acestui locu este cu totulu altulu. Elu contine o dupla indemnare în genere, cá poporulu se'si dee copii la scóla, si în specialu, cá dupa potintia se spriginésca pe fiulu repausatului preotu la continuarea studiiloru.

Natiunea romana tinde la cultura, conducatorii ei simtu în sine detorinti'a, cá scésta cu tóta ocasiunea se o puna poporului la ánama. De asta-data ocasiunea a fostu binevenita si ea fu folosita. Daca indemnarea această s'ar fi facutu numai în forma abstracta, aceea ar fi sburatu în ventu, deci pentru-cá se aiba rezultatu, a trebuitu se se lege de unu ce concretu, si acestu concretu a fostu la indemana în starea momentul.

Acesta a trebuitu se se prinda, si asia dorinti'a ideala de cultura fu versata în o forma, la întielesulu poporului, despre folosulu celu practic. Pentru aceea deci s'a vorbitu despre preoti crescuti si alesi din sinulu comunei, si numai preocupatiunea iritata a d-lui parochu Munteanu a potutu aplicá la persón'a sa loculu acesta alu vorbirei.

Prin variile schimonosiri a le vorbirei, d. Munteanu si-a creatu singuru o basa artificiósa, pe carea si-a supraedificatu apoi erumperile deonestatóre asupra d. ppopu Hannia.

Not'a 1, si intruducerea notei 2 nu coprindu de aceste, aceste note documentédia numai, cá d-lu parochu se ocupa cu placere de valórea persónei proprie.

Dar coprinsulu ulterioru alu notei 2 contine punctulu de gravitatiune alu acusei. Aici d-lu ppopu Hannia se invinovatiesce de o manipulare necorecta de bani; asia dara de o fapta neonesta. Acolo se dice, cá d-lu Hannia a trebuitu se fia silitu a dá ratiociniu despre banii lui incredintati. Nu'í destulu cu atâta, se adauga în unu modu fôrte reutatosu, cá această a trebuitu se faca sange reu în debitori si în manipulantii, ceea ce nu însemnédia altu ceva, de încatu cá manipulantele cu debitorii au lucratu pe o mana.

Deci dara d-loru, eu credu cá nici unu omu de omenia, de ar stá elu si pe cea mai inferióra trépta a societatiei, nu'í este iertatu a primi asupra'si inputarea de a fi manipulat necorectu cu banii!

Séu dóra cuvintele aceste nu coprindu acelu întielesu?

Cine dintre d-vóstra va pricepe lucrulu altmintrenea, candu aude dicéndu-se, cá d-lu ppopu Hannia a administratu unu fondu bisericescu, dar n'a datu nici unu ratiociniu, până candu n'a fostu silitu se faca această?

(Va urmá.)

Sciri diverse.

— (Batalia cu politi'a din Clusiu.)

S'a întemplatu în nóptea din 24 Nov. Cete de tineri beti (speranti'a patriei, dice „Kelet“ în batjocura) se luasera de a lungulu stradelor alarmandu si infricosiandu cu cantecele si sbieratele lor pe locuitori. Câtiva politiciani le esira în cale si'í provocara „în numele legei“, cá se se astempere si se mérga acasa; dara nobil'a junime ii luà la fuga între batai. Atunci alergara toti ceilalti politiciani în ajutoriulu camaradiloru, dara toti mancaru bataia si fusera luati la fuga asia, în cătu abia au scapatu cu viétia în curtea municipalitatii, unde au incuiatu usile si portile, apoi au începutu a se baricada cu paturi si cu ce aveau, strigandu mereu ajutoriu. Politiei ajutoriu? De unde?

Firesce, că numai din casarme. De acolo inse cine se'lu céra, si mai alesu cine se'lu mai dea?!
Merger totu mai bine.

— (Redactorulu din cetatea Cassovi'a in Ungari'a) anume Timko, a scrisu mai deunadi in terminii cei mai nerusinati in contra corpului oficiarilor; dupa aceea totu elu a mersu la generalulu din locu si s'a plansu, că oficiarii voiescu se'lu atace. Generalulu fldloc. Ziegler a interdisu oficiarilor, că nimeni se nu cutedie a provoca pe acelu omu, ci se lase tóta afacerea in grija dsale, că se le castige satisfaciune. Lumea este curioasa a vedé, pe ce cale va mijloci dn. generalu satisfaciunea.

Relative la necurmatele conflicte dintre ofiacari si civili, diariulu militariu „Wehrzeitung“, la care ne mai provocaramu, in Nr. 194 din 24 Nov. asigura prin pén'a unui ofiacariu superioru din garnison'a dela Clusiu, că acelu casu cu N. Bartha fusese preparatu de multu, prin conspiratiune formala inscenata de kossuthiani in contra armatei de linia. Dupa acea corespondentia sunt cátiva ani, de candu kossuthianii cauta cért'a cu luminarea in locurile publice si mai alesu la baluri. Intr'o di aflandu-se nisce musicanti intr'o cafenea, in care si petreceau si dd. ofiacari, éca intra cátiva unguri tineri si comanda se le traga loru cantece de cele mai infamante pentru germani, precum „Hunczfut a német;“ „Ebadta németje országok szemétje;“ „Eb a német kutya nélkül“ si alte blastematii de acestea. Ofiacarii dominandu'si drépt'a mania, la unu semnu datu parasira toti acea cafenea — pentru totudeauna. La baluri s'a intemplatu destuleori, cá femeile si fetele unguoíce au refusat a dantia cu ofiacari dela armat'a de linia, daca n'au sciutu se vorbésca cu ele in limb'a magiara. De altumentrea unguirii ceru acuma pe facia separarea totala a armatei, desbinarea ei in doue.

— (Emisari din Romani'a in Budapesta?) Fantasi'a asiatica isi face spaima noue. In diarele magiare cerculédia faim'a, că emisari tramisi inadinsu dela Bucuresci cá se angajédie ofiacari din armat'a austro-unguresca pentru armat'a Romaniei, aru fi cutediatu a'si cercá noroculu chiaru si in garnisónele din Budapest'a. Noi scimu si cu noi nenumarati altii, că adevéru este tocma celu oppusu. Sub Alexandru Joanu I erá lege, că nici-unu ofiacariu din vreo armata straina se nu fia primitu in armat'a romanésca si numai prin esceptiune, intre mari dificultati, s'au primitu vreo 5 ori 6. Si se o spunemu verde: nici chiaru ofiacarii romani nascuti, aflatori in alta armata, in casu de a trece (intre diverse formalitati), nu sunt prea bine veduti. Dara apoi Romani'a nici cá mai are trebuintia neaparata de ofiacari straini si anume de cei ungueresci.

— („Ortodoxulu“), in numerulu 10 dela 15 Novembre curentu, coprinde urmatórele materii:

1. Istoria iconomachismului, 2. Viati'a monachala dupa regulele sfantului Pahomie si sfantului Vasile, 3. Luminarile de céra, 4. Cartile bisericesci, 5. Sfantulu Sinodu, 6. Prescriptele-verbale ale siedintieloru sfantului Sinodu, 7. Bibliografia.

— (Directiunea generala a telegrafeloru si posteloru), vediendu, că cele mai multe telegrame n'au adresa complecta, in cátu din acésta cauza se potu produce intardieri si chiaru neregularitati in remiterea loru la destinatiune, mai alesu candu sunt mai multe persóne cari au acelasi nume cu alu destinatorulu telegramei, — aduce la cunoscenti'a publicului, că tóte telegramele, spre a potea fi remise la destinatiune, urmédia se aiba adresa complecta, adica numele destinatorulu si strad'a, Nr. casei unde locuesce. Ori-ce telegrama care nu va fi in aceste conditiiuni se va retiné in depositulu oficiulu telegraficu de destinatiune. (M.)

— P. T. Domni, carii au primitu brosiura din: „Prelegerea publica despre iubileulu de 25 de ani in tain'a a siés'a si in proroci'a lui ABC“ spre vendiare in cerculu loru de activitate, sunt rogati a trimite pana la finea anulu curentu, sau paralele incurse, sau brosiurile nedesfacute, la adress'a subscrisulu, cá se se póta face computulu recerutu.

Din venitululu curatu, realizatu pana acum s'au trimisu 50 fl. v. a. maritulu consistoriu archidiecesanu gr. or. din Sibiu si 50 fl. v. a. maritulu consistoriu archidiecesanu gr. cath. din Blasiu, spre intrebuintiare in scopulu, pentru care s'a tiparitu acea brosiura.

Brosiuri a 30 cr. se mai afla de vendiare la J. Popa, advocatu in Sibiu.

— (Accidentu pe calea ferata in Romani'a.) Doue trenuri de marfuri s'au lovit la gar'a dela Mizilu. Ciocnirea a fostu teribila. Din fericire n'au fostu de cátu trenuri de marfuri. Cu tóte astea, unulu din conductorii trenurilor a fostu gravu ranitu. — D. colonelu Falcoianu, directorulu princiariu, s'a dusu la faci'a loculu.

— (Insciintiare.) Se aduce la cunoscenti'a acelu p. t. domni, cari au comandatu „Albumulu macedo-romanu“, cá acela a sositu astadi si se espedédia franco 4 fl. 15 cr. exemplariulu. W. Krafft, Sibiu.

Pretiiurile cerealelor si altoru obiecte de traiu au fostu la 30 Novembre st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitru	fl. 7.20 - 8.20
Grâu, amestecat	1 „	„ 5.70 - 6.70
Secara	1 „	„ 5.60 - 6.—
Papusiuiu	1 „	„ 3.10 - 3.50
Ordiu	1 „	„ 3.90 - 4.30
Ovesu	1 „	„ 2.— - 2.40
Cartofi	1 „	„ 1.60 - 2.—
Mazare	1 „	„ 7.— - 8.—
Linte	1 „	„ 9.— - 10.—
Fasole	1 „	„ 5.50 - 6.50

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabricice de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.
Trimitiendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatórele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	6 Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adevérat englesesci	} Tóte 50 obiecte au costatu mai inainte 25 floreni si costa acun numai floreni 7. —
„	6 Furcutie	de cele mai fine, argintu Britania, dintr'o bucata.	
„	6 Linguri de mancare	de argintu Britania, grele si massive.	
„	12 Linguritie de cafea	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	6 sustiitóre de cutite	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
„	1 lingura mare de lapte	de argintu Britania, massiva	
„	1 lingura mare de supa	de argintu Britania, grea.	
„	9 Tave de presentatu.	ciselate fórtu finu.	
„	2 sfesnice de masa de salonu	Britania pline de efectu.	
„	1 corfa de páne massiva	de argintu Britania.	

Tóte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce exista pe lume, care in veci remane albu si nu se póte deosebi de argintulu adevératu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acésta garantédia.

Afara de aceste mai sunt:

18	cutite, furcutie si linguri	de argintu Britania, câte 6 bucati tóte 18 la olalta fl. 3.75.
6	linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1	lingura de supa	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1	lingura de lapte	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6	tave	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6	sustiitóre de cutite	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1	cutiea de zacharu	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1	pareche sfesnice mai mari de	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 2.— si fl. 3.—
1	clopotielu de masa	de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
1	pabaru de oua	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1	pipernitia si salacitia	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —.75
1	Carafine pentru otietu si uleiu,	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
1	unciea de focu	grea de pusu pe masa, mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95.

Cane de cafea si tea a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu a cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu a 2.80; presaratoriu de zacharu a cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiu a fl. 2, 4; cutii de untu a cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumarati.

Cá dovada, cá annunciulu meu

nu este insielatoria,

(40) 12—24

me deobligu prin acésta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentóre: fára nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari imi voi permite ale publica successivu. — Cine doresce deci a primí pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai cátra

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-a-vis de palatulu archiepiscopescu.

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 23—25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu),

a fostu folosita in fórtu multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scriori de recunoscentia, in contra sioldinei, a reumatismulu, a raneloru deschise, in contra reletoru invecitate si permanente, a raneloru care puróieza neinctatu, ale bubeloru pe piele, remase din morhuri secuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturelu de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintieloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturi, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udulu, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulóse, inflaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se trimitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se scotescu 10 cr.

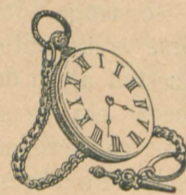
Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

(41)

12—24

Numai odata

se ofere ocaziune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumetate pretiulu.

DESFACERE grandiósá.

Raporturile politice, care s'au ivitu in intregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa si Elveti'a. Consecenti'a a fostu emigrarea lucratoriloru in masse, care a periclitatu esistenti'a fabriceloru. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintai si cea mai insemnata fabrica de orológe, a inchisu de o cam data fabricarea sa, incredintiandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatelu sale. Aceste asia numitele orológe-de-buzunariu-Washington, sunt cele mai bune de pe lume, sunt fórtu elegantu gravurate si in frumsetiate si lucrata dupa sistem'a americana.

Tóte orológele sunt repassate (esaminate) pe secunda si garantamtu pentru fiacare 5 ani.

Cá dovada a garantiei sigure si a soliditatii celei mai severe, ne obligamtu prin acésta in publicu, cá suntemu gata a reprimi si schimba fiacare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fára cheie de intorsu la tórtá, cu mantela de cristalu, regulate cu acuratetia estrordinara pe secunda; afara de acésta aurite prin electrogalvanismu nou, dinpreuna cu lantiu si medalionu etc., pretiulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unulu.

1000 ancore esemplarie de lusu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri in emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unulu, tóte repassate pe secunda.

1000 orológe-cilindre in frumsetiate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri fórtu finu repassate, dinpreuna cu lantiu, medalionu si cutie de catifea, mai inainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unulu.

1000 orológe ancore de argintu veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de acésta aurite prin electricitate, fórtu finu regulate. Orológele au costatu mai inainte fl. 27 acum numai fl. 11.40 unulu.

1000 orológe remontoire-Washington de buzunariu, din argintu greu si veritabilu de 13 loti, probatu la oficiulu c. r. de punciare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol asia, incátu orológele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. Orológele aceste au costatu mai inainte fl. 35 si astadi se capeta cu pretiulu fabulosu de effinu numai cu fl. 16. Afara de acésta langa fiacare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu si cutie de catifea.

1000 orológe pentru dómne, de aur veritabilu, cu 10 rubinuri, mai inainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orológe remontoire de aur veritabilu pentru domni sau dómne, mai inainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orológe de parete cu incuadratura de emailulu celu mai finu si cu mecanismu de sunatu, mai inainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unulu repassatu.

650 orológe desteptátóre, cu aparatu de larma, fórtu finu regulate, aplicabile si cá orológe pe masa de scrisu, mai inainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru fórtu finu de sculptura in casulii inalte gotice de lemn, de intorsu in fiacare a opt'a di, regulate finu pe secunda, fórtu frumóse si imposante; de óre-ce unu astfelu de orologiu si in 20 de ani mai are pretiu indoitu, se nu lipsésca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru cá astfelu de piesa de cabinetu este decoru in fiacare locuintia. Orológele aceste costau mai inainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu esceptionalu de effinu de fl. 15.75 unulu.

Comandandu cine-va orológe pendule, are se adauge si o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orológe

Fabricice de orológe Fromm.
Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.